

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle saaristolaiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Kaupunginhallitus 13.04.2026
872/03.00/2026

Valmistelu ja lisätiedot
yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio, Maija-Riitta.Kontio@porvoo.fi
tonttipäällikkö Pekka Söyriä pekka.soyrila@porvoo.fi

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Porvoon kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle saaristolaiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi saaristolaki. Voimassa oleva laki saariston kehityksen edistämisestä kumottaisiin. Esityksen tavoitteena on edistää saariston elinvoimaa ja vastata muuttuneeseen toimintaympäristöön saaristossa ja yhteiskunnassa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin kuntien ja hyvinvointialueiden velvollisuudesta huolehtia siitä, että saariston vakituisilla asukkailla on käytettävissään palvelut saariston erityisolot huomioon ottaen sekä siitä, että saariston elinvoiman kehitys ja erityispiirteet otetaan huomioon saaristoa koskevassa päätöksenteossa. Lakiesityksessä esitetään myös, miten tämä huomioidaan. Esityksessä annetaan kuusi vaihtoehtoa. mm. perustamalla kunnan tai hyvinvointialueen saaristolautakunta tai nimeämällä muu elin vastaanamaan saaristoasiassa ja kuulemalle sitä päätöksenteossa. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös, että saariston erityisolosuhteet on otettava huomioon tuen tarvetta lisäävänä tekijänä muun lainsäädännön tukitoimien suunnittelussa ja kohdennuksessa.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi valtion velvollisuudesta huolehtia yhteysalusliikenteen järjestämisestä niin, että ulko- ja välisaaristossa olisi käytettävissä vakituisen asumisen kannalta välttämättömät palvelut. Palveluiden olisi oltava joustavat sekä maksuttomat tai hinnaltaan kohtuulliset. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi yhteysalusliikenteen varautumisvelvollisuudesta. Yhteysalusliikenteen palveluntuottajan olisi varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin ja huolehdittava toiminnan jatkumisesta niiden aikana.

Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi, että saaristoa ja siihen kuuluvia vesialueita koskevissa alueidenkäyttölain mukaisissa kaavoissa ja muissa suunnitelmissa on otettava huomioon saaristolaisissa säädetyt tavoitteet. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös avustuksesta saariston luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön hoitoon. Elinvoimakemukset myöntäisivät avustuksen hakemuksesta valtion talousarvion rajoissa valtionavustuslain mukaisena valtionavustuksena.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi lisäksi valtioneuvoston velvollisuudesta saattaa eduskunta ajan tasalle antamalla eduskunnalle saariston tilanne- ja kehityskuva. Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi parlamentaarista saaristoasian neuvottelukunnasta, jonka valtioneuvosto asettaisi. Maa- ja metsätalousministeriö vastaisi tilanne- ja kehityskuvan valmistelusta, ja saaristoasian neuvottelukunta toimisi maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Laissa ehdotetaan säädettäväksi kuitenkin myös siitä, että saaristopolitiikan toteutus ja seuranta kuuluisivat toimialallaan kullekin ministeriölle.

Lakiin sisältyisi myös täsmällisempi saariston määritelmä, joka perustuisi Suomen ympäristökeskuksen saaristoluokitukseen. Saaristo jakautuisi siten ulkosaaristoon, välisaaristoon, sisäsaaristoon ja saaristomaisiin manneralueisiin. Määrittely selkeyttäisi lain soveltamista ja vahvistaisi paikkaperustaista aluekehittämistä. Uuden määrittelyn mukaan saaristoalueet kattaisivat noin 15 prosenttia Suomen pinta-alasta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.1.2027. Voimaantulosäännösten mukaan Saariston kehityksen edistämisestä annetun lain nojalla saaristokunnista ja muiden kuntien saaristoosista, joihin sovelletaan saaristokuntaa koskevia säännöksiä, annettu valtioneuvoston asetus (1089/2016) jää voimaan, kunnes tämän lain nojalla toisin säädetään

Liite: Hallituksen esitys eduskunnalle saaristolaiksi
perusteluineen
Porvoon kaupungin lausunto

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää, että Porvoon kaupunki antaa liitteen mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle saaristolaiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Päätös tarkastetaan heti.